

## **Posudek bakalářské práce Anny Trojanové**

### **Uplatnění mezipředmětových přesahů v učebnicích českého jazyka na 2. stupni ZŠ**

Autorka si pro svoji bakalářskou práci zvolila téma, o němž se v současnosti velmi často hovoří v souvislosti s připravovanou reformou Rámcového vzdělávacího programu. Jeho zpracováním tak přispívá k široké diskuzi o možnostech propojování učebních obsahů a souvislostech mezi vyučovanými předměty a obory.

V práci se autorka zaměřuje na učebnicovou řadu nakladatelství Fraus, konkrétně na učebnice českého jazyka a literatury pro 6. třídu ZŠ a odpovídající ročník víceletého gymnázia. Uvádí detailní soupis textů a úkolů, na nichž dokumentuje využití mezipředmětových a vnitropředmětových přesahů. Z tohoto hlediska práce představuje cenný deskriptivní text.

Za slabou stránku práce považuji její obsahovou nevyváženost a nepropojenost mezi teoretickou a praktickou částí. V teoretické části se objevují rozsáhlé citace a popisy dokumentů, které nejsou dále využity. Jsou zde rovněž uváděny okrajové či irelevantní informace vzhledem ke stanovenému tématu a cíli práce. Např.: str. 33 „*V učebnici je využívaná práce s ilustrací a fotografií.*“ – Chybí informace, jakým způsobem je využívána a jak to souvisí s uplatněním mezipředmětových přesahů. Podobně tamtéž: „*Oproti předešlé řadě učebnic českého jazyka pro 6. ročník ZŠ a odpovídající ročníky VG je učebnice nové generace upravena v oddílu komunikace a sloh. V oddílu je nahrazeno psaní telegramu psaním e-mailu a SMS.*“ Při obhajobě bude nutné ozřejmit, proč je tato informace podstatná.

Autorka obsáhle popisuje stav a perspektivu vzdělávací politiky (do roku 2020 a strategii do roku 2030) i principy RVP ZV, ale tyto teoretické informace nijak nepropojuje s vlastními zjištěními. Nestaví fakta uváděná v teoretické části do souvislosti s výsledkem vlastního šetření. V závěru práce pouze konstatuje, že: „Obě analýzy...“ (tj. kvantitativní a kvalitativní) „...byly porovnány a zjistilo se, že velká část analyzovaných mezipředmětových vztahů je použita funkčně a efektivně.“ Nabízí se otázka, jak lze „porovnat“ kvalitativní a kvantitativní analýzu. Ve své práci autorka mezipředmětové vztahy pouze popisuje, při zpracování celé práce se nezaměřila na to, zda je jejich využití efektivní a funkční – nezjišťovala, jak moc jsou pro žáky přínosné a do jaké míry jsou schopni je využít v jiných předmětech či složkách předmětu český jazyk a literatura, nebylo to vůbec cílem práce. Toto tvrzení není tudíž podloženo výzkumem.

Po stránce formální trpí práce množstvím gramatických chyb a překlepů, které snižují její celkovou úroveň. Cituji např. na str. 31 *...podporující pochopení souvislostí dílčích obsahů, prostředek integrace obasahu.* Str. 56 „Strovnat s pokračování s textem v čítance“ ; Str. 60 „V praktické části došlo k zjištění, že většina vnitropředmětových vztahů jsou mezi dvěma složkami vzdělávacího oboru, nikoli mezi všemi třemi složkami.“ Str. 61 „přesahů do průřezových témat“, v následující větě: „U takovýchto mezipředmětových vztahů došlo k propojení obou vztahů...“, v následující větě: „znalostí z jiných vzdělávacích oborů“ a dále tamtéž: „Práci s učebnicí řídí učitel a s ohledem na časovou dotaci, tematické zaměření výuky a jiných okolnostech uváží zda využít nebo nevyužít takových mezipředmětových vztahů.“ A dále tamtéž: „Zjištění, že nejvíce přesahů do předmětů dějepis, zeměpis a přírodopis, není překvapivé.“ A dále tamtéž: „Obsahy, ve kterých se nachází mezipředmětové vazby do těchto předmětů vyobrazují viditelné části přírody a světa kolem nás a popisují historii společnosti a světa.“ Str. 62: „V praktické části byly učebnicové texty podrobeny kvantitativní i kvalitativní

analýze.“ Množství gramatických chyb a překlepů považuji za značné vzhledem k faktu, že práce je předkládána k obhajobě na katedře českého jazyka a literatury.

Při obhajobě by bylo vhodné pokusit se propojit úžeji výsledky vlastní analýzy s teoretickými východisky uvedenými v první části práce a vyvodit nějaký závěr ve vztahu k těmto východiskům. Autorka by tedy měla zdůvodnit, zda (případně jak) se promítá stav současných kurikulárních dokumentů do podoby učebnice, kterou analyzovala, a zkusit odpovědět na otázku, zda mezipředmětové přesahy, které v učebnici zdokumentovala, přispívají k naplňování strategie vzdělávání a RVP.

Práci doporučuji k obhajobě a doporučuji ji ohodnotit klasifikačním stupněm **velmi dobře – dobře**.

Starý Plzenec 1. 9. 2020

Mgr. Růžena Písková, Ph.D.  
vedoucí práce

*Souhlasí s originálem*

Západočeská univerzita v Plzni  
Fakulta pedagogická  
katedra českého jazyka a literatury

*J. Winklerová*